

der er jo allerede her citeret § 30 i Forslaget om dette Spørgsmaal. Lige overfor Spørgsmaalet om værdige og uværdige Trængende tror jeg nu ikke, at jeg ser paa Forholdene saaledes, som de ærede Talere, der have fremdraget det Spørgsmaal. Jeg ser det nemlig saaledes, at man skal være yderst varsom ved at skjelne mellem de Værdige og de Uværdige. Det forekommer egentlig mig, at man i Behandlingen af de Fattige maa stille sig saaledes, at man ikke paa dem, som man kunde være tilbøielig til at kalde de Uværdige, lægger nogen Byrde, Tvang eller Straf paa dem udover den, som deres særlige Tilbøielighed, deres særlige Feiltrin medfører. Hvis man gaar altfor langt der udover og giver sig ind paa at ville uddele Fattigunderstøttelsen som milde Gaver til den Ene og som noget Haanende, noget Krænkende, noget Straffende til den Anden, tror jeg, man er inde paa en feil Vej, fordi man i umaadelig mange Tilfælde kommer til at gribe fuldstændig forfert, til at straffe uønskelig og uretfærdig haardt og komme til at gjøre Skade og Ulykke, hvor man ventet at ville gjøre Gavn. Naar man ser paa det fra det Standpunkt, hvorledes man skal faae et Menneske til at blive bedre, blive anderledes, saa er det jo aldeles ikke sikkert, at ethvert Menneske, der begaar noget Slet, netop føres ind paa den rette Vej, ved at man straffer ham. Der er jo mangfoldige Tilfælde, hvor netop den rette Vej er at se overbærende og mildt paa hans Forhold. Det ere vi jo heldigvis ogsaa i hele det Syn paa de Laster og Svagheder, der gaa i Svang i vort Samfund, komme ind paa at se, at det meget ofte er det venlige Ord, den venlig fremstrakte Haand, der redder Paagjældende fra Fortabelsen, meget mere end Naardhed. Jeg tror, at paa Fattigforsørgselsens Omraade er meget ofte det Samme Tilfældet. Jeg har staaet i Forbindelse med det offentlige Fattigvæsen, og har haft meget med det at gjøre i en Kommune, hvor man har haft rig Leilighed til at se paa alle mulige Slags Fattige, men hvis man vilde forlange af mig, som Bestyrer af det offentlige Fattigvæsen i en Kommune, hvor jeg er Kjent, at jeg skulde afgive Skjøn over, hvem der er værdig, og hvem der er uværdig Trængende, saa vilde jeg ikke kunne udtale det Skjøn: Den eller den hører til de Uværdige, saaledes at jeg absolut vilde skyde ham bort til den yderste Tvang og den strengeste Straf. Jeg vilde være tilbøielig til at sige: De ere Allesammen ikke saa værdige, at man ikke meget godt kunde behandle dem med en vis Grad af Mildhed. Naar man derfor i sin Almindelighed her i

§ 30 nævner, at Gamle og mindre Arbeidsføre og Born ikke maa være i Anstalt sammen med Uforligelige, Dovne, Drifkædige eller dem, der ere tilbøielige til en eller anden Uorden og til at give Forstyrrelse og slet Exempel, saa vil man jo se, at dette kommer langt udover det, man vil, det skal ramme. Selvfølgelig maa man have Tvangsbestemmelser lige overfor den, der i Dieblisset vækker Uro, Forstyrrelse og Uorden og giver et slet Exempel eller noget Saadant paa den Anstalt, hvor de ere. Selvfølgelig maa man forbeholde sig en vis regulerende Straffemyndighed lige overfor den, der forjer sig ved disse Ting, som vække Forargelse eller Ufred eller noget andet Saadant. Man maa have en disciplinær Myndighed paa Fattiganstalten. Men det er jo saa langt fra altid Tilfældet, at de allerfleste af de Folt, som i enkelte Tilfælde kunne være uordentlige eller støiende eller Alt det, her er nævnt, drifkædige eller dovne, ere det til Stadighed (En Stemme: Dovne ere de til Stadighed). Dovne ere de heller ikke cngang til Stadighed. Der er jo mange Mennesker, der have Perioder af Dovenskab. Det er meget ofte saaledes, at det begynder med Drif; saa længe de have Penge paa Lommen, drikke de lidt Mere eller lidt Mindre, ligesom de have Penge til, og undlade at arbejde, Mange blive jo ogsaa, paavirkede deraf, uordentlige; men de Allerfleste, man har med at gjøre, ere det jo langtfra til Stadighed. Dette er iøvrigt ogsaa tidligere paapeget af et æret Medlem, saa det skal jeg ikke saa meget komme ind paa; men jeg vil blot sige, at jeg deler den Mening, der blev udtalt af det ærede Medlem fra Mors (C. Ravn), at der er Mange, som vel egentlig, naar der skulde gaas strengt til Værks, kunde betegnes som drifkædige, men som, naar de have deres bedre Periode, ere saa renlige, fredssommelige og rolige, at Ingen som helst behøver at genere sig for at sidde ved samme Bord og spise sin Mad som de eller gaa til det samme Arbejde som de. Jeg tror ikke, man skal gjøre sig Umage for paa Forhaand at klassificere dem. Hvis derimod et Individ, som faar Fattigunderstøttelse, det være Mand eller Kvinde, gjentagende viser et saadant Forhold, som her er antydet, saa er der Intet i Veien for, at man skal kunne faae dette Individ anbragt, og saa er det selvfølgelig i sin Orden, at Amtterne skulle skaffe Anstalter, hvor de Paagjældende kunde være dels til Straf, dels blot som Interne. Men ud over dette paa Forhaand at trække et Skjel mellem de forskellige, der faae Fattigunderstøttelse, kan jeg ikke være med til. Naar vi gaa ud fra en helt anden Forudsætning end den, jeg tillod mig at betegne